

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro.} 3.

7. Stycznia 1824

Wiadomości krajowe.

U w i a d o m i e n i a
C. K. Rządu krajowego.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 8. Czerwca r. b. raczył stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadać Józefowi Dal'Oglio, fabrykantowi glinianych naczyń, mieszkającemu w gminie Malib, powiecie Montagnanckim w Wenecyi, pięcioletny przywilej, na poprawę, przez którą albo z samy dobrych gliny garncarskiej, lub też przymieszawszy do tój także prostey gliny, albo na ostatek z samy gliny prostey, takiej do wyrabiania całkiem ordynaryynego naczyńia, lub do inszych prostych robót używa się, przez różne całkiem nowo odkryte manipulacye w przygotowaniu pasty, i używszy do tego polewy z wspomnianych materiałów równie nowo wynalezioney, gliniane naczyńia wyrabiają się, które delikatny kolor porcelany, glanc i rozmaitość kolorów najkosztowniejszych gatunków marmuru, jasność naczystszego szkła, a błyszczący się światłocien nappolerowniejszych metalów mają. Wydział leharški nie znalazł nic takiego, co by we względzie zdrowia, wykonywaniu tego przywileju przeszkadzać mogło.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 2. Września r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820, raczył Józefowi Franciszkowi Tonailon, uprzywilejowanemu wynalazcy maszyny pławienia złota, i sposobu robienia stali damascenskiej, w Wiedniu przy Neubau Nro. 258 mieszkającemu, nadać przywilej 3letni na poprawę co do istoty, na tem zasiedziącej się: 1) iż stal przez szczególne postępowanie daleko łatwiej i lepiej obróbić się daie na towar; 2) iż przez nowy sposób hartowania i chłodzenia lepiej się ciągnąć daie i jest elastyczniejsza; 3) że szczególniej przez sposób polerowania takiej stali towar przybiera nader pięknego blasku i wielkocyfności, i mniej jak dotąd ulega osiadananiu rdzy.

Na uposażenie pomocnika nauczycielskiego przy trywiałney szkole Czukiewskiej w Cyrkule Samborskim, tamczasu Gronada zapewniła rocznego dodatku 60 ZR. W. W. Rząd

krajowy ma w tём przyjemność. gdy czyteln powszerechnia użyteczny, podaie do wiadomości publicznęy.

Ze Styryi. — W nocy z d. 24go na 25ty Grudnia spalił się w Gracu teatrniemyki wraz ze salą redutową. Dotąd niewiadome bliższe szczegóły tego pożaru, ani z hąd powstał ogień.

Z Węgier. — Z powodu nadeszłych zimowych mrozów, d. 18go Grudnia popołudniu zniszczono most łyżwowy w Preszburgu. Odtąd oba brzegi Dunaju połączone są przez ławy.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Podług pewnych doniesień z Hawanny nie polityka była powodem nieprzyjemni wynikłoney miedzą St. Juan de Uloa i Władzami Meksykańskimi, ale raczej ten szereg, że dowodem twierdzy w interesie Hiszpańskim popierał interes przemycających, do czego potrzebą mu była miała wyspa Sacrificios. Meksykanie chcąc temu nadużyciu koniec położyć opusnawali wyspę.

W skutku doniesień z Limy Jenerałowie Kolumbiycy Santa-Cruz i Larzas przybyli z końcem Lipca pod La Paz. Inny naczelnik Porto Carrero zajął Arequipę, miasto przez Hiszpanów opuszczone. Obie wyprawy odpłynione do intermedyów przybyły tam pod Jenerałami Sncre i Meller i wyruszyły z woyskiem swoim dla położenia się z Jenerałem Santa-Cruz. Jenerał rcjalistw Canterac z dywizyją swoją i z dywizyją Lorigi udał się przez Cordilleras do Huamanki, gdzie zamysla zgromadzić swoje siły zbrojne. W okolicy tej przydzie zapewne do stanowczy bitwy.

Przypadek z Angielską korwetą Brazen o 24rech działach był powodem wielkiego zniechęcenia w Buenos-Ayres. Tamteysza Gazeta la Centinela umieściła względem tego bardzo dobitny artykuł pod d. 23cim Sierpnia, gdzie Kapitan Willeś nazwano »niezgrabnym waythiema i powiedziano: »Niech niezapomina, że lud, który ón śmiał obrazić, miewał daw-

niewyż sto wojennych okrętów pod własnymi banderami na tym morzu, po którym on teraz pływa.»

Z Nowego Yorku donoszą pod d. 16tym Listopada: »Wojenny bryg Kolumbijski Orzet przybył tu z Lagunary. Kapitan brygu tego donosi, że oddział oblegający Puerto-Cabello pod Jenerałami Paez i Bermudez postępł w robotach swoich i zajął już w posiadłość miasto i okolice jego. Złota Hiszpańska amuszona została cofnąć się do twierdzy leżącej na wyspie, do której odład strzelnią z baterji 24 funtowej i z moździerzów większego wagomiaru. Dywizja Pułownika Lyster mająca w sobie 2000 ludzi przybyła d. 5go Października z Carracas do oddziału oblegającego. Dwie wielkie korwety blokadowały zatokę Puerto-Cabello, a w Lagunary i Cumana uzbierało wyprawę, by namieścić także od strony morskiej uderzyć.

Gazety Stanów Zjednoczonych zawierają wiadomości o Puerto-Cabello i o działaniach Prezydenta Boliwara w Peru. Puerto-Cabello miało być wkrótce atakowane, a obroty wojenne przeciw temu miastu rozpoczął już Jenerał Paez strzelaniem u zamku San-Felipe.

List z Karakas pod d. 7nym Października donosi, że Bolivar d. 26go Lipca rozłożył swoją główną kwaterę w Pasto i wprowadził do tego miasta porządek kazawszy rozstrzelać 600 rokoszanów, ażeby ani jeden nie został, co by mógł nowe kuwać spiski. »Ten mąż łagodny« pisze w wspomnianym liście sinnego zapewne nie w zamiar, jak tylko krzywo uspokoić, a potem prowadzić będzie prywatne życie w ustroniu.»

Brazyliia i Portugaliia.

Z listów z Rio-de-Janeiro z d. 28go Września, umieszczonych w Gazetach Angielskich dowiadujemy się, że Zgromadzenie Brazylijskie (*Assamblea*) naradza się teraz względem zapytania, czyli zerwać zupełnie wszelkie związki z Portugalią.

Hiszpania.

Względem nowych Ministrów umieściła Gwiazda z Madrytu, co następuje: »Po wszystkich przechadzkach, towarzystwach, kawiarniach i sklepach o niczem nie mówią, tylko o nowych Ministrach i o oddaleniu pierwszego Ministra i Spowiednika Don Wiktora Saez, który, jak mówią, nie przyjął Biskopstwa Tortozy i oświadczył, że pozostanie przy Kanonii Toledańskiej. O nowych Mi-

nistrach dowiadujemy się niniejszych szczegółów: Margashia Casa Irujo jest jedynym z naszych dyplomatów. Czwiczył się w szkole Hrabiego Florida Blanca, który po Kardynale Ximenes może być najroztropniejszy i najbieglejszym dyplomatkiem Hiszpanii. Ponte-waż Casa Irujo długi czas był przy Poselstwach w Londynie i w północnej Ameryce, zna więc doskonale stan teraźniejszy osad Hiszpańskich w nowym świecie, a że teraz właśnie tem się zatiudniają, ażeby z tych osad tyle odzyskać ile można, nikt więc lepiej od niego kierować nie potrafi tem wielkiem przedsięwzięciem. — Don Luiz Salazar, Minister Morški, rozpoczął zawód w służbie morskiej w tym czasie, gdy sława Hiszpańskiej marynarki do najwyższego dochodziła szczytu. Łączy wielki talent z niezmordowaną chęcią pracy, obeznany jest dostatecznie ze sprawami swojego Ministerjum, kierując témże przez lat kilka i nagromadziwszy ogromnych wiadomości w tym wydziale, jak świadczy piękne jego dzieło »Historia marynarki.« — Don Narcisso de Heredia jest to mąż igozący gruntowną naukę z wielkim talentem. — Minister Morški, De la Cruz, wyszczególniał się jako Jenerał w Ameryce przeciw powstańcom, a powiaważ teraz właśnie potrzebowano męża biegłego w tym wydziale i znającego Amerykę, maże temu szczegółowi winien jest wyniesienie swoje na Ministra Woyny. — Co się tycze Don Ludwika Lopez Ballesterosa, o tym nie zgola powiedzieć nie możemy: był zgodnością głównego Dyrektora podatków poprzednim Ministra Skarbu, które to Ministerjum temu teraz poruczono. Jeżeli szczęście w tym urzędzie sprzyjać mu zechce, nieśmiertelni imię swoje bardziej jeszcze, niżeli Margashia Squillace, który niedgdy zarządzał finansami Hiszpanii.»

Gwiazda donosi także, że dla tego podobno wzbraniał się Jenerał Quezada przyjąć Gubernatorstwo Galicyi, że ma nadzieję, zostać Gubernatorem Katalonii, albo naczelnikiem gwardyi.

Gazeta wychodząca w Bordeaux, zwana: »Indicateur«, donosi, co następuje, z Valladolidu pod d. 3cim Grudnia: »Z powodu (wzmiankowanego niedawno) postenowienia Rektora, mocą którego uczniowie służący w gwardyi narodowej ochotników mają być ze szkół oddaleni, powstały między uczniami tej Wszechnicy nieśkie rozruchy. Większość oświadczyła się przeciw temu rozporządzeniu (podług innych doniesień żądano surowego ukarania winnych), a że napominania nic nie pomogły, trzech najupartszych uwięziono.

Taż sama Gazeta wzięła z Madryckiego Restauradora niektóre uwagi, iak trudne jest zachowanie prawodawstwa względem publicznych urzędników, gdzie między innymi obostrzeniami napisano: »ażeby każdy starający się o urząd publiczny złożył dowody, że przodkowie jego byli dawnymi Chrześcianami, nie ślęczyli się z Żydami, Maurami albo nowo- nawróconymi, że żadnego między nimi nie było, którego Inkwizycya potępiłaby, iako wódzszepieńca lub poymała iako podeyrzanego o kacerstwo, wreszcie, ażeby starający się o urząd dowiedli, że nie należą do wolnych emularzów, Kommuenerów, Liberalistów, ani do żadnego tajemnego towarzystwa, o którym ma podeyrzenia, że otulmia rozkrzewienie wiary» przyczem odwoływano się na podobne rozporządzenia zaprowadzone w innych Państwach.

Minister Woyny oznaymił intendentowi woyska Walencyi i Marcyi na własne iego żądanie, że ponieważ wszystkie czynności byłego Rządu za nieważne uważać należy, przeto Oficerowie wszelkich stopni od d. 7. Marca 1820 pensyionowani, wtedy tylko pobierać będą dalszy chleb łaskawy, iezeli Minister uzna ich pretensye, a Król Jmć zezwoli na nie.

Z Kadyxu donoszą pod d. 28 Listop, że tam uzbraisią 4 wielkie okręty przeznaczone nieść pomoc rojalistom południowej Ameryki.

Król Jmć raczył Wice-Hrabiego Doda Generała Porucznika i szefa całej inżynierii przy woysku Francuzkiem w Hiszpanii, ozdobił W. Krzyżem orderu Karola III., a Jeneratów: Hrabiego de Larochejaquelin, Wice-Hrabiego Garbé i Barona Robaud de Fleury, W. Krzyżem Ś. Ferdynanda.

Gazety Francuzkie donoszą: »Ponieważ z Paryża do Madrytu nie bęzie już więcej posyłana sztafeta, odtąd dwa razy na tydzień, równie, iak przed wojną, iezdzić będą gońce z Hiszpanii do Paryża.«

Ciągle zwiaiają woyska konstytucyjne. Naczelnik głównego sztabu udawszy się d. 20go Listopada do Samancas rozpuścił bez żadnych rozruchów pułk konstytucyjny Kastylji złożony ze 452 ludzi. Tymże samym sposobem rozpuszczono dnia 25. Listopada pułk Infanta Don Carlos. I milicynie miasto Toro rozchodzą się podobnie do domów. — Miasto Bilbao, jedno z najbogatszych Hiszpanii, postąpiło czterech swoich najznakomitszych mężów do Madrytu, z ofiarowaniem Królowi znaczney summy. Prosiło tylko, ażeby Król nadał mu niektóre szczególne przywileie, ty-

czące się po naywiększey części wolności portów handlowych, którą odebrały mu Stany.

Wielka Brytania i Irlandyia.

P. Canning cierpiął od dni kilku mocne napady reumatyzmu.

Do Dublina przybyło z Gibraltaru wielu członków byłych Hiszpańskich Stanów.

Dnia 9. Grudnia zrana pokazywano płu w giełdzie Londyńskiej, podług którego ma być zawiązana kompania akcyonaryuszów celem pracowania w kopalniach złota i srebra w Meksyku.

Gazeta: »New - Times« z d. 22. Listopada umieściła następujący artykuł: »Mówiono nam, ażebysmy się interesowali subskrypcją rozpisaną na korzyść potrzebujących pomocy cudzoziemców, przybyłych niedawno do tego kraju, a wszakże dowiadniemy się, że wiele czcigodnych osób to przedsięwzięcie wspierać zamysła. Pooczytujemy więc sobie za obowiązek naszym czytelnikom rozwinąć względem tego przedmiotu myśli nasze. Przybytych do nas cudzoziemców podzielić można na dwie klasy. Pierwsza składa się z kobiet bez wsparcia, dzieci, starców i innych osób, których sposób myślenia nieszkodliwy, ale może obłąkany. Nie mamy nic przeciw temu, ażeby na tych nieszczesliwych rozciągnąć narodową gościnność i szcudrobliwosć, a iezeli ieszcze usiłowania dobrze myślącego i przezornego wydziału, oddzielić potrafią tych nieszczesliwie cierpiących od mniętych godnych osób, podobne dobroczynne wsparcie byłoby stosowne z charakterem Angielskim. Nie sędziemy, ażby przyszło z trudnością oddzielić iednych od drugich i żyjemy sobie, by nasze zalecenie i wezwanie dobroci naszych ziomek od tych tylko dobrze było zrozumiane, którym nic względem obywateli zarzucić nie można, z iakiegobądź są oni kraju, politycznego stronnictwa lub wyznania wiary. Atoli są ieszcze tacy w naszym kraju, do których wyżpowiedzianego zastosować nie można; zbiegi, których iednym zatrudnieniem namawianie do występków, lub przygotowanie złych zasad; ludzie, co będąc obarczeni w kraju własnym cierpieniami rewolucyi, przybyli tutaj pomiędzy naszym ludem robić niechętnych, knuć spiski i rokosze. Inni znowu zatrważają nieobyczajności życia prywatne. Są to węże, co razić będą łono, które ich ogrzeie, a iednak niektórzy z nich pokryci płaszczykiem patryotycznych zasad i liberalnych widoków żądają, ażeby z nimi obchodzono się z wyszczególnieniem. W samęy istocie musimy wyznać praw-

dę, że obawiamy się, ażeby niniejsza subskrypcja, jeżeli nie postąpią sobie z przeczornością, nie stała się narzędziem radykalnego stronnictwa i nie popierała rewolucyjnych zasad. — Jeżeli temu złemu zapobiedz się potrafi i do się wsparcie nienagannym, liście godnym i nieszcześliwym ofiarom, na ten czas cieszyć nas będzie dowiedziawszy się, że wspomniane przedsięwzięcie dobrym skutkiem awieniczone zostało.

Do Zachodnich Indyy ma być ieszcze wyprawiony pułk 77my, stojący w Irlandyi i iak powiadają, inne także trzy pułki, których dotąd nie wymieniano.

Są tu w obawie o losie okrętu Ferryi Kapitana Stewarta, który d. 20. Paźdz. odpłynąwszy z Londynu do Petersburga nie odjął o sobie słyszeć nje dat. Miał na pokładzie sto dwadziescia tysięcy fun. szterl. w gotowiznie, które wszelako w połowie tylko zanotowane były w kompanii assekuracyjnjej, to jest, w summie 50,000 fun. szter.

Podczas nowych zaciągów takich tylko chcą brać na Oficerów, co są na poziomie żołdu, każdy zaciągowy na czas nieoznaczony bierze 3 fun. szter. 3 szyl. na rękę, drudzy na czas oznaczony w służbę idący po 2 fun. szter. 12 szyl. 6 penc.

Francyja.

Jenerałami Ponożnikami mianowano Xiążęcia Guiche, tudzież Hrabiów d'Esbars i Ambrugeac (Jenerał brygady od gwardyi).

Sąd (*Assis*) w Perpignan (w Departamencie Wschodnich Pireneów) rozpoczął posiedzenia swoje d. 8. Grudnia, przyczém wyrokował o dwóch przedmiotach, po pierrwsze względem spisku przeciw Rządowi, po drugie względem porozumienia z nieprzyjacielen Państwa, gdy Jenerał Mina wkroczył do Francuzkiej Cerdagne. Na mocy 254. artykułu księgi prawnjej tą razą Sąd (*Assis*) składał się z samych członków Król: Sydu w Montpellier. Cztery osób zawiakano do pierrwego processu Antoniego Lonjon, narodzonego w Perpignan, właściciela w San Felu d'Avail; Pierre Vaux syna, kupca w Carcassonne; Guillaume Pons, Adwokata w Szadzie Limouz; Jolly syna, Adwokata przy tymże samym Sądzie. Jako porozumianych z Hiszpańskimi rewolucjonistami zawiakano w

drugi proces Pawła Garrota, Asparona i Yzerna.

Staremu Honinowi, oycn owego młodego człowieka, który w dzien wiazdu Xiążęcia Angoulême zabity został, wyznaczł Król wyrokiem z d. 19. Grud. roczną płacę z 1000 fran. złożoną. Po iego śmierci spadnie ta płaca na żonę iego.

Londyńscy bankierowie: Rothschild, Reid i Irwing, przybyli d. 15. Grudnia do Paryża, a dnia następnego mieli posłuchanie u Ministrów Villèle i Chateaubriana d.

D. 14. Grudnia miał także Jenerał Por. Hrabia Guilleminot, niedawno przybyły do Paryża, prywatne posłuchanie u Króla.

Rada Stenu w Toulouzie uchwaliła przedłożony sobie od wyznaczony do tego Kommissyi plan do pomnika dla Xięcia Angoulême i wojska Francuzkiego.

Między wychowancami szkołymarynarskiej w Angoulême powstał był niedawno bunt. Xiąże Angoulême przybywszy tam d. 28. Listopada kazał przywołać tych młodych ludzi do siebie, a najkrnąbniejszymu wystąpić naprzód; lecz zamiast obeyćcia się z nim surowo, wziął go oprzymie za rękę i mówił mu tak do serca, iż ten chłopiec żalem i skruchą poruszony upadł Xięciu do nóg i prosił o przebaczenia

K r a k ó w.

Na 4tém posiedzeniu Seymowém z d. 4. Grudnia czytano wiadomienie Senatu o mianowaniach członkach tegoż do zoszenia się z Kommissyami Seymowemi; potem prośbę Józefa Halera o urząd Senatora w Izbie Izzey, dalej projekt do budżetu na r. 1824/25, który ten do Kommissyi Skarbowej odesłany został, nakoniec projekt Senatu do ustawy: na czas, iak długo trwać będzie na mocy nowej Konwencyi handlowej z Rządem Polskim zawartej podwyższona cena soli, zawieszający pobor podatku osobisto-klaszowego - przemysłowego w klasach obogich, również, iak straconie Summy 27,676 Złtp. z poboru opłat nszkolki początkowe i zawieszenie poboru Summy 37,647 Złtp. z podatku podymnego przez posiadłości wiejskie opłacanego, a to w celu ulżenia klasom ludu ubogiego, którym podwyższenie ceny soli tak istotnie do życia potrzebnej, naydotkliwszą się stała. Projekt ten odesłany został także do Kommissyi Skarbowej po opiniuj.

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest I. Numer Rozmaitości.)

Redakcyja, Józefa Bensy; Druk, J. J. Pillera.